

מזהרָא"ש דערציזילט זבאה בודול

רבי נתן זאיגט (ליקוטי הילכות, טלית דים שתרות, תליה ב) אז דער שבת הייסט "שבת הגדול" וויל דעם מאלט איז געשען גוריישע ניסים דורך פלה, דורך דעם וואס די איזן האבן געבעטען דעם איז בערטשין, אונן דער פטוק זאגט (רבנן ד' כי מי גוי "גדול" אונשר לו אלקינס קרבינס אללו כה אאלקינס בכל קראנו אליינו וווער איז נאך איז גורייס פאלק וואס דער איז בערטשער איז הייסן איזו גאנט צו זי' וווען זי' וווען צו אים, עט מען אז מיר הייסן איז גורייס פאלק וויל מיר קעניען רעדן צום איז בערטשין, אונן דער איז בערטשער העלפט אונז.

נאך שטיט אין פטוק (פליכס ב, ח) ספרה פא לי את כל ה"הנדוות אונז אונשר עשה אליעש - דערציציל מיר די גורייס" אונז ניסים וואס אלישע האט געעטן, זאיגט די גמרא (אקליה כ') אז אלעל געעטן אונז אונשר עשה האט געעטן איז געעטן נאר דורך פלה, דורך געעטן דעם איז בערטשין, עט מען וווער איז וווען מען מאקט ניסים דורך פלה הייסט דאס "גדול" - "גורייס".

דערפאר הייסט דער שבת "שבת הגדול" וויל דעם מאלט איז געשען גוריישע ניסים דורך דעם וואס די איזן האבן געבעטען דעם איז בערטשין, דערפאר הייסט דאס שבת "הגדול" - דער "גורייס" שבת.

דער טור בענטגעט (אוחח חיש סיקון טיל אז און שבת הגדול האבן די איזן גענעטן אונז בעטעלע וואס דאס איז געעטן די בעדקה זרה פון די מצרים אונן עס צוועגןידען צומ<<<

א גוט ווארט אaid דערצעילט, ער האט גערעקט אקאל מזעררא"ש, ער האט גערעקט מווזעררא"ש זאל אים ניעבען או עצה ווי איזוי מען או זוכחה צו קדושה וטוהרה, מזעררא"ש איי דעגאלט געלשטאנען אינדרויסון פון שטוב אוון געלמאן או אימיטו געלמען די פאסט, מזעררא"ש זאגט אים: "קוק איך וויל דיר וויזו אין דיז פאסט ווי איזוי געטען או זוכחה צו קדושה טהרה", ער בעקט איזוי די מזעררא"ש גערעקט איז געלגען הא זומנה פאָר א חתונא מזעררא"ש עפנטס עס וויזיט אים: "קוק וויאס מזעררא"ש רערט דיר, קידושא ובה אחר התפילה" מען או זוכחה צו קדושה רבבה נאכן דאועען", אז מענו בעט דעם איזיעברערטן, מען עפנטס די מול און מען שעפעשטי א תפילה: "יבבונו של עלאם חעלפ' מיר, איך וויל זוין געלליך, איך וויל זיון אפגעעהיטו" - דאס ברענט צו די גערעקטע קדושה.
אaid אויז גערעקט פסח צו מזעררא"ש אוון גערעקט:
"וְיֹו אַזְוִי אֵיז מַעַן זֶכְחָה כּוֹם פְּסַח אַלְיִינִסְ?" וּוְיִילְ רְבִי נְטוּ פְּלַעֲנַט אָנוּ, אַוְרַ פְּסַח וּוּעַט זַיְן גַּעַלְט, "אוֹזֵרַ פְּסַח וּוּעַט זַיְן", עַצְוָן אַוְרַ פְּסַח וּוּעַט זַיְן, "אַפְּעַרְ וּוּ גַעַמְטַ מעַן דַּעַם פְּסַח אַלְיִינִסְ?" וּוְגַעַמְטַ מעַן דַּעַם קְדוּשַׁת הַפְּסַח; דער איד האט איזוי גערעקט צו מזעררא"ש: "יוֹו אַזְוִי געטען זוכחה כוֹם פְּסַח?", קָהָן דוּ וּוְילַעַט זֶכְחָה זַיְן כּוֹם פְּסַח? עַפְּנַט שָׂרָאָן אוֹן קָלָאָר: "דוּ וּוְילַעַט זֶכְחָה זַיְן כּוֹם פְּסַח?" עַפְּנַט דַּיְוָן מַזְלָעָן אוֹן הוּבֵי אַרְעַזְן כּוֹם אַיזְעַרְעַטן, דוּ האסט אַגְּרִינְגְּזָן וּוְגָן צוֹ קְוַיְעָן צוֹ אַלְעַזְמַן דְּקִינְוּתָן"
(עצמות אמונה ומייקרה תש"ט)

ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן והנָה נרפה נגע העורעת מן הארץ, א' מצער וזיט אידרויין פון די מלחנה, אפוגעונדרערט פון מענטשווין, וויל דער פסוק זאגט פראגאנגענען וואך.

דער הייליגער רבִּי זאגט (ליךשי מווערט), חלֵל א., סיון ג'), ווער עס הערט אַ ניגען פֿון אַ מאָגֶן רְשָׁעַ, מאָקט קָאַס אַים שְׂעוֹר פָּאר עֲבוּדַת הָאֱלֹהִים, אַונְזָוּן מְעַן הַעֲרֵט זִינְגָּעָן פֿון אַן ערְלִיךְ זִינְגָּעָר, אַיז עַס גּוֹט פָּאר עֲבוּדַת הָאֱלֹהִים. רבִּי נְזָנֵן זָאָט (ליךשי קלְבִּיכְתָּה, אַפְּטוּרְפָּה, הַלְּקָה ג') אוֹ דָאַס אַיז נְזָנְשָׁטְדָאָק אַיז גְּנִיגְזָן, נָאָר עַידָּע קּוֹל פֿון אַ מאָגֶןשָׁט, אַוְיב קּוּמֶט עַס פֿון אַן ערְלִיךְעָרְמָעַןשָׁט, העַלְפָּט עַס צְרוּבַּת הָאֱלֹהִים, אַונְזָוּן אַוְיב קּוּמֶט עַס פֿון אַן ערְלִיךְעָמָעַן.

צווישין איןן, אין קאָס קול וואָס קומט אַרױס פֿון אין ערליךער אַיד, ברעננט ליבשאָפְט צוּזִישָׁן אַדִּישָׁן קִידָּעָר, עַס באָרוֹאַינְט, עַס גַּעֲמִיטָעָר אַחֲן מַאֲכָת אַפְּרִילְיִיעָט אַטְמָאַסְפָּרָעָה.
דאָס גַּעֲוָעָן דָּער פֿגֶם פֿון דָּעם מַצְרוּעָ, עַר הָאַט דָּאַךְ גַּעֲנִיעָטְט לְשָׁוֹן הָרָע אַזְּנָעַמָּאַכְט
מחַלְוקָת אַזְּנָעַמָּאַכְט, עַר צַעֲטִילְוָנְגָעָן צַוְּיוֹישָׁן מַעֲנְטָשָׁן, דָּרְבִּיכָּר שִׂיקְטָמָעָן אַים אַרױס אַינְדרְוִיסָּן פֿון
שְׁפָטָט, עַר צַאֵּל אַזְּקָח שְׁפָרְן אַכְּבָּל אַוְיףְּ דִּי אַיְגָעָנָה הוֹטָ דָּער טָם פֿון זַיְן אַלְיִין, פֿון זַיְן
אַפְּגָוּזְיוּלָן פֿון מַעֲנוֹמָשָׁן

אין אין עיבור אָרְקוֹמֶט גַּעֲנוּנְלִיק אָוִיס שְׁבַת הַגָּדוֹל אֵין פְּרַשָּׁת מַצּוּרָה. גַּעַר פְּשָׁעָטָר טעם פְּאַרְנוֹאָס רְעוֹר שְׁבַת הַיִּסְט' "שְׁבַת הַגָּדוֹל" אַיז צְוָילִיב דִּי הַפְּטוֹרָה וְאָוָס מַעַן זָאָגֶט דִּי וּזְאָךְ, וְאָוָס דַּער פְּסֻוק זָאָגֶט דָּאָרֶט (מלאיצ' ג., כ"ג) הַנְּהָה אַנְכִּי שְׁלַח לְכָם אֵית אַלְיהָ הַנְּבִיא לְפִנֵּי בּוֹא יָם הַגָּדוֹלִי וְהַנְּרָאָה, אֲז אַלְיהָה הַנְּבִיא וְזַעַט קוּמָעָן מְבָשֵׂר זַיִן דִּי גַּאוֹלָה אַיְדָעָר מְשִׁיחָה צְדִקְיָנוּ וְזַעַט אָוֹן קְמָעָן אַוְיְלִילִין פָּונְן דַּעַם שְׁוּעָעָן צְלָהָה. אַלְעָס וְאָס פְּאַסְטָר אַיְמִיטָן דִּי וְאָהָר הַוִּוִּיכְטָן זִיךְ שְׂוִין אָן פָּונְן אַ שְׁבַת פְּרִיעָר, אָוָן דַּערְבָּעָר וְוּוֹן מַעַן הַאֲלָט אַ שְׁבַת פָּאָר יְצִיאָת מִצְרָים, וְאָס דָּאָס אַיז גַּעֲוָעָן דִּי עַרְשָׁט גַּאוֹלָה פָּונְן דִּי אַיִּזְן, גַּרוּיִיטָן מִיר זַיִן שְׂוִין צָוֵם לְעַצְצָן גַּאוֹלָה, מִיר בַּעֲטָן דַּעַם אַיְבָּעָשָׁטָן אֲז אַלְיהָוּהוּ תְּנִבְיאָה זָאָל אָוֹן שְׂוִין שְׁבָעָל קוּמָעָן קְבָשָׂר זַיִן דִּי גַּעַטְעָא בְּשָׂרָה אֲז מְשִׁיחָה קְוֹמֶט אָוֹן שְׂוִין אַוְיְלִילִין בְּקִרְבָּה.

ח'ן'ל אגנן (עמ' ח', ז) "אי' אליהו בא, אל לא לעשות שלום בעולם", דער עייר מפקיד פון אליהו הנכביアイ צו מאכן שלום אויף דער וועטל, וויל אין צעם ווענדט זיך די גאולה. דער גאנצער חרוכבן איי דאך געוען נאר צויליב שנאתה חטם, איז אינער האט נישט געענטן לויין א צויטין, וויז'ן דערצעילין בארכות (עמ' י'ה) וויז'ן ירושלים איי קרוב געווואן צויליב די מעשָׂה פון קומץ ובר קומץ, אין מיר לויין איז דעם בז היינט, וויז'ן נאַן וויאָס סיט'ו: "עדין מ Krakow ב'ין", דערפאר דארך קודם קומען אליהו הנביא שלום צו מאכן אויך דער וועטלן אפּ ואָר איזו וועלט מיר גווען ווערט איזו געליליזיטן

ווען דער הייליגער רבינו איז געווען אין טבריה, האט מען געמאכט א גרויסע סעודה
לכבוד רעם רבביין, עס זענען געווען זארט די פלמייד המאיד זיינע און איזימיטן האט איזיגער
געפרעגט אויף דעם וואס חונל זאגן אויך אסאך פעלעצער או א זאך דארפ בליעבן ליגזע ער
שביבא אליהו, בי אליהו הנביה ווועט קעקען און זאנט פאר ווועקען עס באלאנט. לאורה
ווי איזו ווועט אליהו זיין באגלייבט, מיר וויסין דאך און ער איז דארפ באגלייבט
בי געלט זאנט, פען דארפ זיך האבן צוורי עדס. דער עולם האט זיך געומוטשעט מיט די
שוווערע קשייא, האט דער רבינו זיך אנגערופן או ווען אליהו הנביה ווועט מאנק שלום, ווועט
דרער גנוב זיך אליען מודזה זיין מאן ווועט נישט דראפן צוקומען צד די עדות פון אליהו
הנביה. אט דער עולם האט זיעער הנאמ געהאט פון דעם ענטפער.

דר'ריבער קומט איזש שטח האגדל פרשת מזער, וויל יעאט איז די ריקטיגע צייז זיך צו שטארקן איז דעם ענן, נישט צו מאנקן קיין מחלוקה חס ושלום, זען שלום צו מאנקן מיט יען איזנעם, לעבן גוט מיט יען, קעגען ליען א צוועטען, און איז דעם זכות וועלן מיר זוכה זיין צו זען אליהו הצעיר באךראוב, און ער ווועט אונד מאבר זיין זי גוטע בשורה אויף וואס מיר ווארטען שוין אויז לאג, איז מיר ווועלן שוין וווען איזיסגעעליזט פון גולדת, און ווען נאיגט מיטן איינערשטן.

בִּישְׁטָא רֹאוֹ צַו אֲנַטְלוֹיִפְן

יום ב' פרשׂת תְּזִירָע, כ' הָאֶרֶב, ב' שְׁנַת תְּשִׁפָּעָב ל' פְּרַט קָטוֹן דָּס וּוְאָס אֵיר סְטָנוֹאָשָׁעַט אוֹ אֵיר גַּיִיט אֲנוֹלְוִוָּפָן אַידִישְׁקִיט, אֵיר גַּיִיט נִישְׁטָה הַיְּטָן יוֹם טֻוב פְּסָח, אֵיר שְׁרִיבִיט מַעַן הַקָּט גַּעֲמָכֶט אֵיר צָאַלְטָט פְּינִיט הַאֲבָן אַידִישְׁקִיט; אַיךְ הַאֲבָב אַיךְ גַּיִעַס, נִישְׁטָא וּוְאוֹ צָאַנְטְּלוֹוּפָן! אָוִיב אֵיר וּוּוְעַט אָפְלָאוֹן אַידִישְׁקִיט וּוּוְעַט אַיךְ נִישְׁטָב בְּעַסְרָן וּוּרְעָן דָּאָס לְעַבְן, וּוּרְעָר עַס לוֹיְפָט אָוּרָעָק פָּוֹן דִּי אַידִישָׁע וּוְעָג - לוֹיְפָט טֻוְטָן. אָוִוִי וּוְדַעְרָן חָסָם מַלְּאָקָם זָגָט (מַשְׂלָל, י.כ.): "יִשְׁ דָּרָךְ יִשְׁרָאֵל, לְפִנֵּי אִישׁ", עַס אַין דָּא אַ וּוְעָג וּוְאָס זַעַט אָוּסָפָרֶן מַעֲנְשָׁס וּוְאִי גַּוְעָט וּוְעָג, "אַחֲרִיתָה, דַּרְכִּי מוֹתָה", אַבְעָר

איך וויסט נישט פארוועאס איר טטראשעט מיר, וואס בין איך איזליך שולציג? וואס ווילט איר פון מיר? עס ליגט איז צייערשע הענט בזחט צו זיין ווי איזו איזער לעבן זאל זיין. איר קענט גאטלייפן, אבער דוד הפליג זאנט (הקלים לא...): "עם שם זיך נחנני ווואחווי ייטינדר", איזיך דארט וואו מען אנטוליפט דערראיכט דעם איזיעברשטנס הענט; דער איזיעברשעэр איז איזעראל, נישטא וואו איזוועק צו לוייקן, איר האט איזין בוניראה, איר קענט לויין צו אים, איר קענט עמען דעזה פון רבּין, איזיפזון גיטס איז לעבן און דאגען פבר בר גוונט

לער רבי נציגט, נישטה קיין לעבען (קיטש מוחרין, טט): "אַפְּשָׁר שֶׁב
בָּגָם עֲולָמָם הַהֵּה כָּסְפָּן אֶבְּיאִיה עֲוֹלָם, כִּי בְּכָאן נְרָאָה שֶׁהָרָא הַקִּינָּהוּם כִּי
כָּלְמָלָאִים סְפָּרוּם גָּדוֹלִים פְּמִידָה", אַפְּשָׁר אֵין דָא אָוִיבָן אֵין הַיקְלָל אֵין
וועטלט ווֹאָס הַיִּסְטָע עַוְלָם דָּהָה, ווֹילְלָדָא אֵין נִישְׁטָא קַיְינָן עַוְלָם הַהֵּה,
דָּא אֵין דָעַ רַגְיָנוּם אַלְיָוָס, ווֹילְלָדָעַ אֵין פּוֹל מִיטָּסְפָּרוּם; אֵין
עַצְּחָא אֵין דָא, אוֹיזְקוֹן דָּאָס גּוֹטָס אָן דָּאנְקָעָן אָוַיךְ דָעַם.
אַדִּישְׁקִיטִי מַאֲכָת פָּעָן וְאֶל הַקְּבָּן יַעֲנָע וְעוּלָט. דִּי הַיִּלְיָגָע
חַכְמִים זָאגָן (ocabba d. ט): "הַעֲוָלָם זָהָה דָוָה לְפָרוֹזְדוֹר בְּפִנְיֵה עַוְלָם
הַהֵּבָא", דִי וועטלט אֵין אָזּוֹי ווי אֵן אַרְיָנָגָאנָג צו אֵרְגְּוִיסָע שִׁינְעָן זָאל,
הַתְּקָן עַצְמָךְ בְּפָרוֹזְדוֹר, בְּדִי שְׁתַּפְּכָנָס לְשָׂרְקָלִין", אֵוֹ מָעָן גַּרְיוֹתִיךְ זִיךְ אֵן
בְּיִים אַרְיָנָאנָג, דַּעַמְּאַלְתָּן וְונַעַט קָעָן הַקָּבָּן אֵין שִׁינְעָן פְּלָאָץ אָוִיבָן
אַיִּינָם שִׁיעִים זָאל: אַדִּישְׁקִיטִי אֵין נִישְׁטָא קַיְינָן בִּינְעָרָע זָאנָה,
אַדִּישְׁקִיטִי אֵין ווֹאָס מָעָן נַעַמְטָן זָיָה מִיטָּס אָוַיךְ יַעֲנָע וְעוּלָט.

ונור איז איזיך עפֿסן שלידיג? נווער קומט איזיך עפֿסן? נעטם אַריין אַן זיך די ווערטטע; אַקְינְגָעַ קומט פִּיר גָּאנְגִּישֶׁת, וואס איז באַקְומַט אַיז אַמְּפָנָה; וועט אַיר נוֹשֶׁט האָקָן קַיִן יְסוּדָה, אַס וועט אַזְּיַיךְ נוֹשֶׁט נַמֵּס ווען אַירְיָה לעבען. אַז אַיעַר מאָן דְּבָרַט שִׁין צו אַזְּיַיךְ – אַיז קָאָס אַמְּפָנָה פָּן בְּרוֹךְ הוּא, אַן אוֹרְדָּט נוֹשֶׁט שִׁין צו אַזְּיַיךְ – אַיז דָּאָס אוֹזֵךְ פָּן בְּרוֹךְ אַיזְגָּט אַיזְעָר קָלְלִינְעַג עַפְּלָעַל וּם אַיזְכָּרְשָׁן – וועט אַזְּיַיךְ אַלְעָס גוֹט ווען.

בָּעֵט, כִּי־דָּאַל צֹוְ שָׁחָטֵן פָּאַר אַ קְרָבָן פֶּסֶח, אָוּן דִּי מְצָרִיעִים הָאָבָן גַּעֲקָרִיצַּט מִיטַּדִּי צַיִן אַבְּגָעֵר זַיִן הָאָבָן אַגְּרָנִישֵׁט גַּעֲקָעָנֶט טַוִּין, דָּאַס אַיזְנָעָוּן אַיִן נִס וּוָאָס אַיז גַּעֲשָׁעַן נָאָר דִּירְךָ דַּעַם וּוָאָס דִּי אַיְדָן הָאָבָן גַּעֲבָעָטָן דַּעַם אַיְבָּעָרטָן.

נַאך אָגֵס וּוֹאָס הָאָט דְעַמָּאָלֶת פָאָסִירֶת וּוְעַרְטָן גַּעֲבָרְעַנְגֶּט אַיִן מְדֻרְשׁ (פָּדָרְשׁ חַלְמָס מַמְרוֹקָה!) אֵז וּוֹעֵן דָּעַר אַיְבָּעַרְשְׁטָעֶר הָאָט אַגְּנוּעָאָגֶט דִי מְגַרְיִים אָז דִי בְּכָרִים וּוְעַלְן שְׂטָרָבָן, גַּעֲנָעָנָעָנָעָן צוֹעַרְעַטָּעָס אָזְן גַּעֲנָעָטָן: "בֵּין עַצְטָן אַיִן גַּעֲשָׁעָן אַלְעָס וּוֹאָס מְשָׁה הָאָט גַּעֲנָאָסָן, וּוֹלְטָ אִיר נִישְׁתָּאָזְן בְּלִיבָּן לְעַנְןָ? לְאַט אַרְוִיסָּדָן אַיִן פָּוֹן מַצְרָים, וּוֹלְלָ אִיְבָּנִישְׁטָן מִיר שְׂטָרָבָן" הָאָנָן דִי תָּאָטָעָס גַּעֲעַנְטָפָעָרט: אַפְּלִיָּאָלֶעָל מַצְרָים וּוְעַלְן שְׂטָרָבָן וּוְעַלְן מִיר נִישְׁטָן אַיִן פָּוֹן דָּאָן, גַּעֲנָעָן דִי בְּכָרִים גַּעֲנָאָגָן צוֹרְעָה אָוֹן גַּעֲשָׁרְיָן אָזְן זִיךְ גַּעֲבָעָטָן: "לְאַיִן אַרְוִיסָּדָן פָּוֹן דָּאָן, מִיר הָאָנָן נָאָר צְרוֹת פָּוֹן זַיִן", הָאָט פְּרָעה גַּעֲהָסִין זַיִינָעָכְט אַז זַיִן זָאָלָן אַרְטְּרִירְיָבָן זַיִן בְּכָבוֹרָם, וּוֹאָס הָאָבָּנוֹ דִי בְּכָרִים גַּעֲנָוִיָּן? יַעֲנָרְהָאָט עַנוּפָעָן אַשְׁוּוֹיָד אָז גַּעֲקָרְטָן זַיִן טַאָטָעָן, "לְמִפְּהָמָה מַצְרָים בְּכָרִיהָם", זַעַקָּס הַוְּנָדָעָרט טַוְּזָנָטָמָהָים גַּעֲנָעָן דַּעֲמָאָלֶט גַּעֲוָוָרָן דָּרָק דִי בְּכָרִים.

זעט מען די גויניעס ניסים וואס איז דעם אלט געשן, אונ אולעס נאר דורך תפלה. זעה רבעינו איז יעקובומען אונ אויסגעעלערנט פאָר די איזון איז זיי קענען רעדן צום אַאייבּערשטען, אונ די איזון האָן עס טאָקען געטען, אונ דורך דעם איז געשן די ניסים, אונ זונראָכָּר בִּינְהוּ דָּיוֹבָּה שְׁבָּה בְּדָבָּוּ.

מומייל האט אנגעהויבן שמוענסן מיטן איינטערנשטיין.

לוד רבי זוגת (שוחות גזון סוף פ'): **קעם** עטם פארוואס מען דרייט איבער זעם טיש אום **צעענן ביים איבערשטיין וואס מען וויל**, אונז דער איבערשטייר וועט זיךער העלאפֿן.

שבת הגוזן, ומיל דער טיש וויזט אויפֿן זיבוֹן, אויר רעדן, איזוי וו זער פּוֹזָק זאַט
הוקיגאל מאַן, כב) "וַיַּדְרֵב אֱלֹהִים הַשְׁלֹחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי הָ" דערפֿאָר דְּרוּיטַּע מעָן אַיְבָּעָר דָּעַם טִיש
דער דיבור וווערט אַיְבָּעָגָדָרִיט. פָּאר מעָן אַיז אַרוֹיסַּע פָּון מְצִירָמִים אַונְזָאַיז דָּעַר דִּיבָּר
גְּנוּווֹיל גְּנוּוֹעַן אַיז גְּלוֹת, אַונְנְאַכְּלָעַם אַיז מָעַן אַרוֹיסַּע פָּון מְצִירָמִים אַונְעַס אַיז גְּנוּוֹאָרָן" פְּסָחַ"
"פְּסָחַ", מָעַן דָּעַר אַנְגָּלוּחָיְבַּן רַעַדְן, אַיז דָּעַר דִּיבָּר אַרוֹיסַּע פָּון גְּלוֹת.

על אין איז געגעפערט בעי אסאאנט אידשע שטיפער, אז אום שבת הנדול עסט מען נישט אויף דעם געועויליכן פלאץ ואו מען עסט געועויליך שבת, וויל דארט איז שווין גרייט

מען דארך אבער אויך אקטווג געבן, איזוי ווי מען עסט טאקה נישט שבת הנדול אויך. געונגליכע טיש, קען זיער גראנג איסקומען איז מען רעטז זיך איזיף, ווילע אס איין דאך נישט מסודר אלעס, ווי נארמאלא. דער רבבי זאגט (ליקווי יהוירין להך און סומס ציון) איז דער יעקר

פרנסקה פון אַמְעָנֵל וּמִינְדֶּט זִיךְ צוֹ אַרְגַּעַט זִיךְ בִּשְׁטָ אַיִּה, וּוְילְ בָּעֵס גַּעֲמַט אוּוּקָעֵךְ דָּעֵרְפָּאָר אַוְיבְּ וּוְילְ מְעַן טַאָקָעְ פָּאָרְעַכְטָן דַּעַם טִישָׁ אַוְן בָּאַקְוּבָּעָן בָּרוּסִיס שְׁפָעָה אַזְוֹעָירְפָּסְחָ, דָּאָרָף מְעַן בְּעַטְן דַּעַם אַיְבָּעַשְׁטָן אַזְ מְעַן זִיכְ נִישְׁטָ אַוְיְרָעָגָן קִינְמָאָל, אַנוֹן פִּירְן דַּעַם שְׁבַת הַגּוֹדָל מִיטְ רְוָאִיקְעִיטְ אַוְן פְּרִידְ, אַוְן דֻּעְמָאָלְטָ וּוְעַט גַּאֲנִישָׁטָ פָּעָלוּ.

שבת הנדור ואגט מען די הפטורה פון "זעעה לה", דאס האט שי'יקות מיט שבת הנדור, איזוי וו' מען זאיגט דארט בפיטס סופוקן "הגה אונכ' שלח לךם את אלהיה ההגביא לאפנ' בוואו יומן ה' הגדול' והגרא", מיר זוארטן שווין וועט קומען דער יומן הינזול', וווען אלילו הנבאי ואוועט שווין מבשר זיין די גוועט בטרוחה אז מישיך צקאנן קוומט אאנזן שווין אויסליךון, אונן דאן וועט שווין יעדר אנהיהיבן רעדן צום איינגעשלשן, איזוי וו' זעעה פטוק זאגט (פניה ג, ט) "פִי אָז אַהֲפֵךְ אֶל עַמִּים שָׁפָה בְּרִירָה לְקָרָא בְּלָם בְּשָׁם ה'" - וווען

הארם ברכיו הנקו באנטוורפן אוניברסיטאות ומוסדות מחקר רבים, והוא מושבם של מוסדות-

מעירה פון אלילו הגביה, האט ער זיך פאָרגעשטעלט ווי אלילו הגביה איז דארט צום אַיְגערטען. רבִּ נַתְנָן אַיְזַעֲרַנְדֶּר, ער האט פאָרטשַׁאנָן אוֹלֵילו הגביה איז אוֹזֵק גַּעֲוָונָן אַפְּנַצְּשָׁסָה, אַזְּנַצְּשָׁסָה, ער איז צַוְּקַנְפָּעָן צוֹ זִיכְּעָן עַווּאַלְדִּיעָן גַּדוֹעַס מַדְרִיאוֹת נָאָר דָּרְךְ קָעָם וּמָסָעָם ער אַזְּנַצְּשָׁסָה, אַזְּנַצְּשָׁסָה צום אַיְגערטען. אַזְּנַצְּשָׁסָה אַזְּנַצְּשָׁסָה ער גַּעֲוָונָן אוֹזֵק גַּעֲוָונָן ער וּזְעַט יְזִין דָּעָר קַוְּמִינָה פָּאָר אַיְדִּישׁ קִינְדָּר אַזְּנַצְּשָׁסָה קַוְּמִינָה אַזְּנַצְּשָׁסָה וּזְעַט זַגְּנָה דִּבְּשָׂוְרָה פָּאָר אַיְדִּישׁ קִינְדָּר אַזְּנַצְּשָׁסָה קַוְּמִינָה אַזְּנַצְּשָׁסָה וּזְעַט

דאסן איז ד' הַכְּנָה וואס מיר גויגען זיך עאַצֵּט צום יומַס פֿסֶחָ, ווען מען וועט אונגענטערן דיאַת אַלטְרַפְּרַאֲגָרִינָאַס זוֹ גַּזְעַנְיָה אַזְמָעָה אַזְמָעָה אַזְמָעָה.

וועונ איד רעדט צום איבערשטיין אווע ער לעבט מיטן איבערשטיין, דאן ווערט אים וויס אאס לעבען. אונז מיט דעם הויבט מען און די הפטורה "ווערבה לה" - דאס רענן צום איבערשטיין זאל אוונז שיין אויסליזון פון גלוות.

אייבערשטיין ברעננט אַיסְקָנְדִּיט פֿאָרָן מַעֲנוֹנִישׁ
וְאוֹלֵל אַיזְ דָּעַם וּוֹאָס נוֹצֵט אָוִיס דִּי הַיְּלִילְגָּעַ טַעַג זָק צָו אוֹיפֿרִישָׁן אָוָן אַנְהָוִיבָן לְעָבָן
מִתְּנִין אייבערשטיין, וּוֹעֶט אַים זַיִן גּוֹט אָוִיף דִּי וּוֹעֶלֶט אָוָן אוֹיף יְעֻנָּו וּוֹעֶלֶט.

שְׁאָלוֹת וִתְשׁוּבּוֹת בְּרֶסְלֶב

באהַיִטּוֹ פָּנוּ טְעֵנָאָר אַטְאַקָּעָס?

שאלה:

לכבוד דער ראש ישיכה שליט'א,
נאר איזויפיל טונגעדעיעס וואס האט פאסירט די לעצטע וואך אין ארץ ישראל, ווי איזויפיל
איידן זענען נועבעך אויגעקוימען איין שרעקליכע טעראר אטאקסע, בין איך זיער דערשראקן,
זובפרט אויך קאָבְּלִינְטוֹן אַרְאָבָּעָר, קאָבְּ אֵיךְ גַּעֲטָרָאָכְטָן הַצְּעָה צַוְּגָעָמָן לִיסְעָנָס צַוְּגָעָנָן
האָבוֹן אֶבְּיָס, אַין דָּאָס בְּדָאָי? אַין דָּאָס הַשְׂתָּרוֹלָוּן?

יישר כח

תשובה:

בְּעִזּוֹת ה' יִתְבָּרֵךְ

יומם ה' פרשת תזריע, כ"ח אדר ב', שנת תשפ"ב לפרט קטען

לכבוד ... נרו יאיר

דער אַיִילְשׁוּעָר זֶאֱלֵה יִהְיֶן אַיִילְשׁוּעָר קִינְדָּעָר אֹונְ אַנְגָּלְשָׂן שְׂוִין שְׂקוֹן מְשִׁיחָן צְדָקָינוּ.

(עצחן אָמוֹנָה תְּזִירַע תְּשִׁפְבָּח)

וונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים!

די באירועים חד אפаратאים פונעם בוטסלבער בית התבשיל וואלט זיך באמת פארדיינט אַסְפָּעִצְיָעֶלְד גאנדריכט, וויל' צוליב וואס רוב פון זיירער אקטויוירטעןן געינן אַנְשָׁטְּלָעָהָיִיט אַן קִין שָׁוֹם פָּאַמְּפָעָן אָונְן דָּרָאַמְּאָ, אַסְמָאָס רָוב צִבּוּר האַלְטָט בְּכָל נִישְׁתְּ מִיטָּ; דָּאָם הַיִּסְטָט אוֹ אַוְיִסְרָאֵלָדָס וְאַסְמָעָדָר צִבּוּר האַלְטָט מִיטָּ וְזַיְּ רַהֲגַנְיָירָן רַזְיָעָגָה הַלְּקוֹתָט פָּוֹן צִיְּטָן צִיְּטָן, וְעַנְּסָעָט אַיְסְעָמְדָלָט נָאָר אַסְקָּאָן צְבָאָעָן וְעַרְפּוֹלָעָן פְּרָאַדְּקוֹטָן, וְיַיְּ בְּרוּטִים, מִילָּח, אַיִּיעָר, פְּלִישָׁ, פְּרָוְטָם, מְלִיכִים אָוֹן נָאָךְ, הַאָכָן וְזַיְּ אַבְּאוֹנְדָעָרָן רַזְיָעָגָה אָנוֹן נָאָר קָאַסְטְּבָאָרָעָ פָּוֹן בָּאַצְּאָלָן גַּאנְעַטָּעָן גְּרָאַסְעִי אַרְדָּעָס פָּאָר פְּלָעָן נִיטְבָּאַדְּרָפְּטִיגָּעָ משְׁפָחוֹת אַיְּחָדָה שְׁבָתָאָן יוֹם טָבָּ, וְאַסְמָעָדָס גַּעַלְטָן וְעַרְטָט שְׂטִילָעָהָיִיט אַרְיִינְגָּלִיגָּט אַיְּזַיְּרָ אַקְאָנוֹטָן, אָן דָּעָם וְאַסְמָעָדָר אַלְפְּגִילָּוּ מִפְּהָאַלְפָּן.

דער פרעאקט האט שיין אויסגעצעאלן אין די לעצעע זעם חדשים אליעס אבער פופציג טויזנט דאלער ערטרט פון גראסער ארדיעס, אונן דאס אליעס ווערט באצעאלט בלויי דורך ואוילע דורךשייטליךע פראדעינערס טהארצעגע איזן וואס ואויפן ארין כסדר אפער דאלער צום געטריעין מנהל בית התבישיל מוה' שלמה אקאבאָוטש הײַן.

עדות חוץ מפתקן ערך נזק נרחב נקבעה ב-500 דולר אמריקאי. על מנת לסייע בפתרון בעיה זו, הוחלט על צו איסור על מכירת כל מטען או מכונה שמיועד למשתמשים פרטיים בלבד.

אין ארונות פועלן, אין אסאות [איסאות] א-פּוֹרְנִינְגְּסַפּוֹן, אין גָּבְעָנְטֶשְׁסְפּוֹן, יְבָרְעָשְׁטָמִין בְּנֵי חַיִ' וּמוֹמֵן רַוּחַ.

אין בריוו די וואך רַבְּרַטְטָן עַל יְהֻדָּה הַאֲדָמָה שְׂלִיטִית: "איך בעט אלע אונשי שלומינו, העלפט אוריוס דעם רַבְּרַטְטָן" וַיֹּאמֶר יְהֻדָּה הַאֲדָמָה לְיִלְוָנוּן אֲנַי אַזְּה כָּהֵר יְהֻדָּה אֲזַי בְּרַבְּרַטְטָן.

הברך את שולחןך ותשב בשלום עליך יא אמן יא, אמן און עריך זיך צוון עון עריך זון.

2024 RELEASE UNDER E.O. 14176

די לאַבְנָס גַעַשִיכְטַע פֿוֹן

היליגן רבין (קלה)

תבש

שבת פרשת ותחנן, שבת נחמו, י"א אב, הקט דער
היליגער רביב געזאנט די תורה "הילה לזרד" (ליקויש מוקבר),
חלאך א, סיון י"ב), אונן אין די תורה הקט ער אויך געטיטשט
דעums פסוק (שיעיה מ, א), "נחמו נחמו עמי", דער רביב האט
געטיטשט די טאפלטע לאשן "נחמו נחמו", או קאָס זענען
אוווען צדיקים, צדיק עלייז און צדיק פחתון, אווי איז עס
געוווען אפגעעריבן איז די לאשן החביבים.

שפערתור התא אבער דער רבינו גענעבן
אייבערצושריין די תורה פון זיין הייליגן כתוב יד, עס אייז
גדריקט גענוואן פון כתוב יד קידשו, התא ער דארט
אויסגעלאיט דעם פשט אויף ענחים נחמו". דער
אייבערתור וויסט זיין כוונות.

- 4 -

דער רבּי הָאָט דַעֲמָלֶט גַעֲנָעֶט אִיבְּעַר דֵי קְשִׁיוֹת
וְנוֹאָס דֵי וּוֹלֶט הָאָט אוֹרֵךְ צְדִיקִים, אוֹן סְפָעַצְיָעַל אוֹרֵךְ
אִים, וְנוֹאָס מַעַן הָאָט גַעֲנָעֶט אַסְאָקְעָסְקָה אַזְמָאָסְקָה.
הָאָט דַעְרַבְיַיךְ אַגְּנָגְעָרְפָּן דַעֲמָלֶט בְּדַרְךְ צְחֻוֹת, "דָרְךְ
דֵי קְשִׁיוֹת וְנוֹאָס מַעַן פְּרַעֲגַט אוֹרֵךְ אוֹנוֹ, מִיטְעַם קָאָבָן מִירָאָ
פְּרַנְסָה אַזְמָאָסְקָה אַזְמָאָסְקָה וְנוֹאָס
קוֹמָט צָו צְדִיקִים וְנוֹאָס לְעַרְגָּעָן תּוֹרָה לְשָׁמָה, אוֹי צָאָר דָרְךְ
קְשִׁיוֹת. וּוְיַיְלְחַזְלֵל אַזְגָּן (שְׁבָט ס' א) אוֹפִינְזָפּוֹק (מִשְׁלָל ב', ט' ז)
אַרְךְ יְמִים בְּמִיְּהָ בְּשָׁמָוֹלה עַשְּׂרָ וּכְבּוֹד", דֵי וְנוֹאָס
לְעַרְגָּעָן תּוֹרָה לְשָׁמָה עַגְעָן זָוְחָה צָו אַרְיכָה יְמִים אַזְמָאָסְקָה
וְנוֹאָס לְעַרְגָּעָן שְׁלָא לְשָׁמָה בְּאַקְוּמָעָן עַזְשָׂר אַזְמָאָסְקָה
פְּרַעֲגַט אוֹרֵךְ קָעַם דֵי גַּמְרָא, דֵי וְנוֹאָס לְעַרְגָּעָן תּוֹרָה לְשָׁמָה
בְּאַקְוּמָעָן גַּעַנְעָן נִישְׁטָקִין עַזְשָׂר וּכְבּוֹד? גַעֲנָעֶט דֵי גַּמְרָא
אוֹזְיִי בְּאַקְוּמָעָן בִּיְיָעָן, סִיְיָ אַרְיכָה יְמִים אַזְמָאָסְקָה עַזְשָׂר
וּכְבּוֹד, אַבְּעַר דֵי וְנוֹאָס לְעַרְגָּעָן תּוֹרָה שְׁלָא לְשָׁמָה בְּאַקְוּמָעָן
גַּעַנְעָן חַזְלֵל וּוְאלָטָן נִישְׁטָקִין
גַעֲנָעֶט דֵי קְשָׁיאָ, וּוְאלָטָן דֵי צְדִיקִים בְּכָלְלִ נִישְׁטָקִין
בְּאַקְוּמָעָן קִין עַזְשָׂר וּכְבּוֹד, גַּאֲרָ דָרְךְ דֵי קְשָׁיאָ אַזְמָאָסְקָה
אוֹיסְגַעְקָוּמָעָן דַעְרַת תְּרִיזָא אַזְמָאָסְקָה דֵי צְדִיקִים וְנוֹאָס לְעַרְגָּעָן תּוֹרָה
לְשָׁמָה זָאַלְן יָאָ בְּאַקְוּמָעָן עַזְשָׂר וּכְבּוֹד, קוּקָט אַזְמָאָסְקָה
דוֹקָאָ דָרְךְ קְשִׁיוֹת הָאָבָן דֵי צְדִיקִים פְּרָנְסָה".

[כאמ' וואס צער רב' קאט דאס גענזאגט אלס א
ווערטל, ליגט אבער אין דעם גאר טיפע זאכן און גרויסע
סודות. אין אלע זאכן וואס דער הייליגגע רב' האט
גענזאגט, אפלו אין זיין ווערטלעה, ליגן באהאלטען
גענוואלדייגע טיפע סודות האונר.

אֲפִילוּ אֲפָשָׁעַר מְעֻנְשָׁתֶשׁ, וְזֹאָס הָאָט נָאָר אֲבִיסֶל
אַמְתָּע שָׁכֶל, קָעֵן פָּאַרְשָׁטִין אָזֶן אַרוֹיְסָנְעָמֶעֶן דָּעַרְפָּה
אֲבִיסֶל עֲנוֹוָאַדְלִיגָּעַ רְמִיזִים זִיךְ צֹ לְעַגְרָעָן דָּעַרְפָּה.

לזיט ד' אויבערער מאנטע תורה וואס דער רבינו הנט דעמאלאט בענאגט, או מען לערט גוט אפ' ד' תורה, קען מען אביסל פארושטיין דער סוד פון דעם ווערטל.

שם טוב זי' ע' האט אמאל געזאגט אַ ווערטל, אָן מען דער רביה האט אמאל דערציילט אוֹ דער הייליגער בעל

האט געַשְׂמִיכָלֶט איז עולם האצ'ילוֹת. דאס הייסט אוּס
 האט געַרְעַנְגֶּט אַשְׁמָחָא אוּיך איז עולם האצ'ילוֹת, אוּיך
 דארט האט מען געַשְׂמִיכָלֶט פון דעם ווערטל.
 <<<<

